

USA ilmataat soosis uut presidenti

Kui ka seekord pidas mõni osalenu ametissevannutamise ilma jääkülmaks, on neid läbi aegade olnud palju hullemaidki.

“Pange soojalt riidesse, võimalikult mitmekihiliselt, paksud sokid ja talvesaapad jalga – õhutemperatuur on 25 kraadi ümber, tuul aga tekitab 10kraadise külmatunde! Ajuti võib ka lund sadada.”

Nii soovitati teispäeval USA pealinnas uue presidendi ametissepühitsemise tseremoonial kogunenuile. Prognoos oli päris täpne: Celsiuse kraadides mõõdeti keskpäeval, vande andmise ajal -4° , tajutatav külmatunne oli aga tuule tõttu -12°C . Õnneks paistis ebaterviselt särav päike ning ka lumepilved triivisid Washingtonist lõuna poolt mööda.

Traditsioon – halb ilm?

1949. aastal vastas vastvalitud USA president Harry Truman ametlikule ametissepühitsemise tseremoonia kutsele: “Kui ilm lubab, loodan kohal olla!” Üks selle tähtsa päevaga kaasnevaid traditsioone on ju korduvalt olnud halb ilm. Kuidas “kõrgemal pool” suhtuti üleeile ametisse astunud

presidenti, võisime ise kuulda-näha või lugeda.

Miks on aga valitud sääraseks peoks südatalvine päev? 1933. a tehti USA konstitutsiooni parandus – tseremoonia viidi üle 4. märtsilt 20. jaanuarile. Üheks põhjuseks oli, et vastne riigipea saaks varem tööpostile asuda. Teiseks loodeti vähemalt vihmast lahti saada, klimatoloogiliselt oli too aeg samuti vähem tormine.

Ilm kui märk

Aga ka ilmataat tegi muudatusi. Seda sai esimesena tunda Franklin D. Roosevelt. Pidustuste ajal jaanuaris 1937 sadas maha rekordiline paduvihm – 45 mm, mis on mõne meie kuusummaga võrreldav. Lombid jäätusid.

“Kui nemad kannatavad seista, kannatan ka mina,” teatas Roosevelt. Saatuse ironia: tolle aasta 4. märtsil oli sooja 20°C , paistis päike.

Paljud jälgivad hoolega inauguratsiooni päeva ilma, lootes sellest näha vastse presidendi ametiaja õnnestumise ennet. Mõned näited ajaloost. Abraham Lincolnil teise ametiaja algustseremoonial oli jube ilm: kaks päeva sadas lakkamatult

vihma, paraad kulges paksus poris. Märtsikuu kohta oli ilm külm ja tuul vinge. Kuu aja pärast oli mees mõrvatud!

USA ajaloo noorima presidendi John F. Kennedy inauguratsiooni eelõhtul tuli maha 20cm lumevaip. Tühistati vastuvõtte, külalised ei suutnud lennukitega pealinna jõuda. Tseremoonia ajal sadu lõppes, kuid külmenes. Paraadi lõpuks jäid esialgseist sadatest tuhandaist lõdisevaist inimestest kohale vaid Kennedy pere liikmed. Ja JFK sai riigitüüri olla vaid alla kolme aasta.

William Harrisonile lõppes traagiliselt 1841. a tseremoonia. Endise sõdurina keeldus 68aastane vastne president kinnist sõidukit kasutamast. Ta luges oma veidi alla kahe tunni pikkuse kõne (Obama kõne oli igaks juhuks vaid veerandtunnine!) maha paljapäi külma vinge tuule käes. Paari päeva pärast jäi ta kopsupõletikuga voodisse ning kuu aja pärast heitis hinge.

Vahemärkus: alles 1921. a võis laiem üldsus valjuhääldite kaudu kuulda tribüünil räägitavat, seni saadi kehva ilmaga peetud kõnedest aimu vaid ajalehtedest neid paari päeva pärast lugedes!

REUTERS/SCANPIX

President Barack Obama abikaasa Michelle Obamaga.

Ulysses Granti kõne ajal märtsis 1873 oli ilm niivõrd jõle, et külmast (-10°C ikkagi) kanged sineliteta auvalves seisnud West Pointi kadetid kukkusid teadvusetult maha. Kuna pidulik ball peeti kütmata hoones, ei suudetud seal kaua kasukates tantsida.

Võrdluseks: Obamal tuli tantsida üleeile kümmel ballil, kindlasti väga soojas õhk-konnas. Uuel USA presidendil vedas peale ilma ka näda-

lapäevaga. Kujutage ette, kui 20. jaanuar oleks langenud tänasele päevale – kadunelja-päevale!

Lincolnil polnud õne kummalgi korral

Peale salateenistuste on inauguratsiooni päeva eel kibedad ajad ka ilmateenistusel.

6. novembril 1984 helistati Valgest Majast Massachusettsi tehnoloogiainstituudi meteoroloogile Hurd Willettile. Esitati vaid üks küsimus: milline on ilm 75 päeva pärast Ronald Reagani teise ametisseastumise pidustustel? Vastus tuli paari minuti pärast – “Cold as hell!” (põrgukülm).

Täpselt selline ilm ka tuli. Õhus oli küll “vaid” -14°C , vinge tuul tekitas aga tunde, nagu valitseks 30kraadine pakane. Paraad jäeti ära, pidu peeti Kapitooliumis.

Ühendriikide esimestel presidentidel säärast peamurdmist polnud – nende inauguratsioonid toimusid ruumis. Alles 1817. aastast sai ka laiem üldsus lähemalt näha uue riigipea ja esimese leedi esimesi samme.

AIN KALLIS